

SCHUTTEVAER

Zoet, Zout & Zakelijk

OPINIE Kritische kanttekeningen bij pulsvisserij

'Kabinet staat om pulsvisser heen en laat kleinschalige visser creperen'

Door Andries Visser

Minister Schouten blijft benadrukken hoe milieuvriendelijk en lucratief de pulsvisserij is. De milieuschade wordt alleen gewogen aan de hand van CO2-uitstoot, de schade aan het onderwaterleven genegeerd, ondanks duidelijke signalen vanuit de kleinschalige visserij daaromtrent en de dreigende lange-termijnschade.

De pulsvergunningen zijn afgegeven om wetenschappelijk onderzoek te doen, maar zijn vrijwel uitsluitend commercieel geëxploiteerd. De minister ontkent dit ook niet, maar omzeilde vragen hierover tijdens het vragen uur van 12 februari jongstleden door te stellen dat Europa wist hoeveel vergunningen er waren afgegeven. Het gebrek aan wetenschappelijk onderzoek is kwalijk, omdat met name de ecologische schade veel groter kan zijn dan we nu kunnen overzien. De minister stelt eenvoudigweg dat het onderzoek nog loopt, maar pas sinds kritiek van de Franse organisatie BLOOM is het aantal schepen dat (deels) wetenschappelijk onderzoek doet toegenomen.

Noodkreten

Internationala regent het al jaren klachten dat er niets meer te vangen valt als de Nederlandse pulsvisserij zijn langa geweest. Er is nog nooit onderzocht wat er gebeurt als je direct achter een pulskotter aan vist. Eerdere onderzoeken werden 48 uur na het passeren van de pulskotters gedaan.

Sinds de invoering van de pulsvisserij heeft een kaalslag binnen de Nederlandse kleinschalige visserij plaatsgevonden door drastisch teruglopende vangsten en stijgende huurprijzen. Noodkreten vanuit deze groep zijn door de minister structureel genegeerd. De belangengroeperingen waarmee de minister spreekt vertegenwoordigen de pulsvisserij (De Visserbond, VisNed, Bestuurlijk Platform Visserij, allen gevestigd op Urk), maar niet de kleinschalige visserij. De regelgeving treft ook vaak juist de kleinschalige vissers het hardst, wat heeft bijgedragen aan het enorme aantal faillissementen binnen de sector. Het kabinet staat om de pulsvisser heen, maar de kleinschalige vissers laten ze creperen.

Duurzamer

Kleinschalige visserij heeft veel minder CO2-uitstoot en levert in verhouding veel meer werkgelegenheid op zonder gevaar voor overbevissing of andere ecologische schade (low-impact fishing). Het beleid dreigt zich nu weer te richten op onderzoeken die intensivering van de vissersmethoden opleveren. Altijd maar meer, meer, meer. De minister heeft er 15 miljoen voor uitgetrokken. Het antwoord ligt echter duidelijk niet in schaalvergroting, maar in wijziging van de verhoudingen, waarbij evenwicht ontstaat tussen duurzame vangsten, optimale werkgelegenheid en een zo gering mogelijke milieubelasting. Een formule daarvoor is uitgewerkt door de New Economics Foundation, daaruit blijkt duidelijk dat duurzaam visserijbeleid het afwegen van al deze pijlers behoort en dat alleen schaalvergroting hiernaar niet bijdraagt.

WUR-rapport

De pulsvisserij geeft aan enorme schade te lijden door een eventueel pulsverbod. Tijdens het vragen uur op 12 februari

gaven veel Tweede Kamerleden aan zich druk te maken over dit enorme onrecht. In opdracht van het Bestuurlijk Platform Visserij, een organisatie die zich inzet voor de promotie van de pulsvisserij, heeft Wageningen University en Research (WUR) onderzoek gedaan naar de gevolgen van een verbod op de pulsvisserij.

Dit rapport behoeft wat kanttekeningen:

- Opmerkelijk is dat het gaat over winstgevendheid, terwijl de pulsvergunningen zijn afgegeven voor wetenschappelijk onderzoek. Slechts een klein deel van de 84 vaartuigen die met elektrische trawl vissen, heeft gegevens over de visserij gedeeld.

In dat verband merkte Kamerlid De Groot van D66 tijdens het vragen uur op terecht op dat de minister niet moet doen alsof het pulsverbod, zomaar uit de lucht komt vallen. Wassenberg van de Partij voor de Dieren had eveneens terecht kritiek op het geringe onderzoek dat is verricht.

- De studie overschat de mogelijke economische verliezen voor de visserij als het zou worden omgezet in boomkor, omdat het als basis voor vergelijking een jaar gebruikt dat zeer winstgevend was (2016). In 2017 en 2018 begon de visserij momentum te verliezen, waarschijnlijk als gevolg van lokale overbevissing. In 2018 werd slechts 62% van de quota gebruikt en de vangsten zijn met 1400 ton gedaald ten opzichte van 2016.

- In het verslag wordt vermeld dat elektrisch vissen niet het hele jaar door wordt toegepast, maar dat vissers het gebruik van elektrische sleepnetten met twinring- of garnalensleepnetten kunnen afwisselen, vistuigen die daarom hoe dan ook al beschikbaar zijn.

- De stelling dat pulsschepen nu moeten herinvesteren in nieuwe apparatuur is dus niet logisch. Ook omdat de vergunningen tijdelijk en niet-onvoorwaardelijk waren. Verrassend genoeg gaat het onderzoek niet in op de mogelijkheid voor deze vissers om deze alternatieve uitrustingen te gebruiken na een verbod op elektrisch vissen en geven de pulsvisserij toch aan opnieuw te zullen moeten investeren.

- Vissers die overstapten op elektrische visserij kregen 21,5 miljoen euro aan openbare middelen, een feit dat in dit rapport totaal wordt genegeerd.

- De return on investment/terugverdientijd voor het uitrusten van een boot voor elektrische trawlvisserij is twee tot maximaal vijf jaar. Kosten van omschakeling bedroegen gemiddeld drie ton. Deze sociaal-economische studie is niet neutraal, omdat die zich richt op de kwestie van elektrische visserij boven die van andere vissersvloeten. Wat is bijvoorbeeld het voordeel van het verbod op elektrische visserij voor kleinschalige vissers? Hoeveel duurzame banen zijn verloren gegaan ten gunste van een handvol destructieve, maar ook lucratieve schepen?

- De reductie in de CO2-uitstoot is minder groot dan wordt voorgesteld, veel kotter zijn na de overstap naar pulsvisserij

gehermotoriseerd, omdat het bestaande motorvermogen niet toereikend bleek. Er is nog steeds sprake van bodembereiding, veel pulstuigen zijn domweg te groot en te zwaar om door het water te 'zweven'. Dit is ook duidelijk te zien: de zolen van de vistuigen zijn schoongeslepen staal, de rest van het tuig is gewoon roestig, zoals bij reguliere boomkorten ook het geval is. Frappant is in dit opzicht de foto op het omslag van het rapport van WUR, waarop dit duidelijk te zien is. Aan natuurwetten ontkomen zelfs de pulsvisserij niet.

Krokodillentranen

De conversie van boomkorvaartuigen naar elektrische heeft niet alleen de omschakeling van de boomkorvaartuigen naar werkelijk duurzame praktijken vertraagd, maar is ook verantwoordelijk voor de kaalslag van kleinschalige vissersvloet die visgebieden delen met de pulsvloot (Belgie, Nederland, Frankrijk, VK). Ondanks wat dit rapport zegt, is de keuze niet beperkt tot de boomkor of de elektrische trawl.

Wat de schade betreft zullen de pulsvisserij terug moeten van kaviaar en champagne naar een bruine boterham met kaas. Dat valt niet mee, maar dramatisch is het zeker niet. Als het verplicht was een openbare boekhouding te voeren was er niet zo'n drukte gemaakt op Urk afgelopen week.

In een filmpje op RTV-NH zien we de heer Baijs uit Den Helder dramatisch verklaren dat hij echt niet weet hoe het verder moet als het pulsverbod komt en dat hij wanhopig is omdat hij alles dreigt te verliezen. Baijs bezit drie grote kotters, waarvan twee uitgerust met pulstuig, waarmee hij zonder grote investeringen veel kan vissen. Dit is tekenend voor de medlagenieke campagne van de pulsvisserij.

Pulsvisserij zone

In de kleinschalige visserij is een golf aan faillissementen geweest. Daar kraaide geen haan naar. Dit waren ook gewoon mensen met een gezin om voor te zorgen, maar zonder een lobby en (dus?) kennelijk niet interessant voor de minister of voor (de opdrachtgevers van) Wageningen.

Anders dan de pulsvisserij vragen de kleinschalige vissers niet om geld. De kleinschalige vissers willen een pulsvisserij zone langs de kust om het onderwaterleven een kans te geven te herstellen en om zelf genoeg te kunnen vangen om van te leven. Afspraken over een kleinschalige pulsvisserij zone bij IJmuiden met de Visserbond werden de eerste dag meteen al geschronden uit woede over deelname aan een Europees protest tegen de pulsvisserij. De minister heeft diverse verzoeken om een pulsvisserij zone genegeerd.

Plek aan tafel

Ook willen de kleinschalige vissers toegang tot de windmolenparken op zee, zoals in de ons omringende landen het geval is. In Nederland wordt hier overleg gevoerd, waarbij ook wordt gekeken

naar mogelijkheden sportvissers en recreatiedikers toegang te geven. Voor broodvissers een onbegrijpelijke en zeer frustrerende gang van zaken, het overleg duurt eeuwig en er gebeurt niets. De belangenorganisatie voor de kleinschalige visserij in Nederland, C-LIFE krijgt bij de overheid geen plek aan tafel om over dergelijke zaken te overleggen. Het feit dat er frauduleus is gehandeld bij het verkrijgen van de pulsvergunningen en subsidies uit Europa laten we hier verder even voor wat het is. Een

'Direct pulsvisserij zone invoeren'

verzoek hier onderzoek naar te doen is afgewezen door degene die zelf destijds verantwoordelijk was voor het beleid. De invloed van de pulslobby reikt ver. Als het pulsverbod en de pulsvisserij zone niet worden doorgevoerd zal de pulsvisserij zichzelf op relatief korte termijn kapotvissen. Hun vangsten lopen inmiddels ook sterk terug. Nu valt nog te bezien of de schade zodanig kan worden beperkt dat het onderwaterleven zich kan herstellen en nieuwe afwegingen leiden tot een gezond visserijbeleid, niet alleen gebaseerd op geld en altijd maar meer, maar op evenwicht en de lange termijn. Goliath en Mammon schieten tekort, wetenschappelijk onderzoek dat in opdracht van belanghebbenden wordt gedaan, levert geen gezonde basis voor een duurzaam beleid.

Andere factoren

De kleinschalige visserij realiseert zich dat zij, zeker in de huidige toestand, bij lange na (nog) niet kan voldoen aan de vraag naar Noordzeervis. En ook dat de teruglopende vangsten voor een deel ook door andere factoren veroorzaakt kunnen zijn, zoals zandsuppletie en de windmolenparken.

Het is nu zaak actie te ondernemen voordat de boel (verder) kapotgevisst wordt en het is noodzakelijk de kleinschalige visserij bij het formuleren van een nieuw duurzaam visserijbeleid te betrekken. De eerste stap daarbij is het per direct instellen van een 12-mijls pulsvisserij zone langs de gehele Noordzeekust. De minister moet geen ruimte meer krijgen zich te verschuilen achter (schijn-) onderzoek. Deze vernietiging mag niet langer ten koste van het onderwaterleven en de kleinschalige vloot voortduren. Voor meer informatie verwijs ik naar C-LIFE.

Andries Visser is visser in IJmuiden en woordvoerder van de kleinschalige vissers van IJmuiden. Hij is lid van C-LIFE Nederland. Dit is de nationale tak van LIFE-EU, een organisatie die opkomt voor de belangen van duurzame kleinschalige beroepsvissers.

www.lifeplatform.eu
<http://life-platform.nl>